



**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1614-

21. desember 2018

Spørsmål nr. 616 til skriftlig besvarelse - Midlertidig stans i arbeidet med kraftutbygging på Storheia på Fosen

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, og tilsvarende spørsmål fra representanten Bastholm. Representanten Haltbrekken stiller følgende spørsmål:

Når vil statsråden følge anbefalingen fra FNs rasediskrimineringskomite om midlertidig stans i arbeidet med kraftutbyggingen på Storheia på Fosen i Trøndelag?

Svar:

I brev av 10. d.m. fra FNs Høykommisjonær for menneskerettigheter, anmoder komiteen som overvåker FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering (CERD) den norske stat om å stanse byggingen av vindkraftverket på Storheia mens komiteen behandler klagen fra reindriften.

Bakgrunnen for anmodningen er at Sør-Fosen sitje i oktober d.å. klaget vindkraftutbyggingen på Storheia inn for CERD. Vindkraftverket berører deler av vinterbeitet til Sør-Fosen sitje (Sørgruppa) i Fosen reinbeitedistrikt.

NVEs vedtak av 7. juni 2010 om konsesjon til Storheia vindkraftverk ble stadfestet ved Olje- og energidepartementets klagevedtak av 26. august 2013.

Under konsesjonsbehandlingen av Storheia var reindrift et tungtveiende hensyn. I NVEs vedtak ble planområdet til vindkraftverket redusert med om lag 8 km² tilsvarende rundt 20 prosent, av hensyn til reindriften.

Reindriften og det vern den har etter folkerettens bestemmelser om urfolk, står helt sentralt i konsesjonsbehandlingen av energianlegg i samiske områder. Sørgruppa og Sametinget ble konsultert både i NVEs konsesjonsbehandling og ved OEDs klagebehandling. I konsultasjonene diskuteres blant annet behovet for tilpasninger og avbøtende tiltak i prosjektene. I departementets konsultasjon ble spørsmålet om ytterligere innskrenkninger i planområdet tatt opp, men det ble ikke gitt uttrykk for slike ønsker fra Sørgruppa. Også avbøtende tiltak ble drøftet, og Sørgruppa la frem flere konkrete tiltak for å kunne bedre situasjonen. På denne bakgrunn fastsatte departementet en rekke avbøtende tiltak i konsesjonsvilkårene, som tiltakshaver er forpliktet til å følge opp.

I konsultasjonen med Sametinget om den samlede utbyggingen av vindkraft og kraftledninger på Fosen, ble det i hovedsak oppnådd enighet, men Sametinget mente det var viktig at myndighetene kom til enighet med de berørte reinbeitedistriktene/driftsgruppene.

I departementets klagevedtak ble det gjort en omfattende vurdering av de folkerettslige sidene av saken. Til grunn for departementets vurdering lå en betenkning fra professor Geir Ulfstein ved Universitetet i Oslo om samiske folkerettslige rettigheter ved naturinngrep. Med utgangspunkt i betenkningen og relevante folkerettslige avgjørelser, vurderte departementet de planlagte inngrepene opp imot folkerettens tålegrense etter FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) art 27. Departementet vurderte det slik at tiltaket ikke var i strid med folkeretten.

Departementet har også vurdert anmodningen fra CERD ut i fra den faktiske situasjonen i området. På vegne av konsesjonæren Fosen Vind melder Statkraft at alle terrenginngrep er gjennomført, og den alt overveiende del av infrastrukturen er ferdigstilt. Turbinmontasje skal foretas i perioden april – august 2019.

Statkraft har også redegjort for hvordan hensynet til reindriften ivaretas i anleggsarbeidene. I februar 2018 inngikk Fosen Vind en avtale med reindriften om anleggsfasen. Avtalen gir reindriften stor fleksibilitet til å gjennomføre det den selv mener er de mest effektive tiltakene for å redusere ulemper og kompensere for merarbeid under anleggsfasen. Avtalen forutsetter at Storheia ikke skal benyttes som vinterbeite så lenge anleggsfasen pågår. Statkraft har også redegjort for hvordan vilkåret om rydding av flyttleier til de to andre hovedvinterbeitene er fulgt opp. Jeg har merket meg at selve terrenginngrepene på Storheia for det vesentligste er foretatt, og de avtaler og vilkår om kompensasjon og avbøtende tiltak som foreligger, er gjennomført.

Anmodningen fra CERD om stans i anleggsarbeidene er ikke rettslig forpliktende for Norge. Jeg legger imidlertid til grunn som et utgangspunkt at slike anmodninger så godt som mulig bør imøtekommes.

Imidlertid har jeg etter grundige overveielser i denne saken, kommet til at det rettes en henvendelse til komiteen om å trekke anmodningen om anleggsstans tilbake. Regjeringsadvokaten, som er ansvarlig fra norsk side for å behandle denne henvendelsen fra CERD, sender en slik henvendelse til komiteen i dag. Anmodningen om stans i anleggsarbeidene er besluttet utelukkende basert på klagen til komiteen. Staten har ikke fått anledning til å kommentere klagen før det ble anmodet om anleggsstans.

Vindkraftutbyggingen på Storheia har vært grundig prøvd i flere runder i rettssystemet, men er ikke avsluttet. Staten har ikke vært part eller på annen måte involvert i rettsprosessene. Brudd på rasediskrimineringskonvensjonen har ikke vært anført av reindriften verken i forvaltningens behandling eller for domstolene. Det er et vilkår for å kunne klage til komiteen at nasjonale rettsinstanser er ferdig med å behandle saken, og at de har hatt anledning til å vurdere spørsmålet om diskriminering.

Etter en grundig vurdering har jeg kommet til at det ikke er grunnlag for å stanse arbeidene med Storheia vindkraftverk.

Med hilsen



Kjell-Børge Freiberg

